

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsek torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Nakupniki se ne vračajo. — Za inserate se plačuje po kromu temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrate po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratne inserate posebni pogoji. — Skladnost na celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome, za štiri leta 2 kroni, katere naj se pošilja: Upravništvu »Domovina« v Celju.

Govor poslanca dr. Ploja o proračunski razpravi 25. svečana.

Visoka zbornica! Ako povzamem pri generalni razpravi o proračunu besedo, bodem, sledeč starim tradicijam in prejšnjemu lepemu parlamentarnemu času, govoril danes le o proračunu in v drugi vrsti o onih splošnih pritožbah Slovencev in Hrvatov, katere je zakrivila dosedanja vladna in upravna politika Körberjevega ministrstva.

Glede proračuna izjavljam, da se popolnoma strinjam z ono točko v predloženem generalnem poročilu, ki pravi, da obsega sestava proračuna resen opomin k najbolj dalekosežnemu vzdrževanju pri izdatkih vseh državnih upravnih panog in k najstrožji varčnosti v državnem življenju.

Gospoda moja! To je popolnoma pravilno. Varčnost za nas ni krepost, katere se lahko prostovoljno poslužujemo, temveč je dolžnost, katero moramo vestno opravljati, da se ne povrnejo zopet oni žalostni časi primanjkljaja, ki so bili odstranjeni po uspešni in energični finančni politiki našega najbolj slovitega finančnega ministra dr. pl. Dunajewski in po požrtvovalnem sodelovanju nekdanje desnice, ki je večkrat s političnim samozatajevanjem dovolila državi ona sredstva, s pomočjo katerih je bil končno ozdravljen naš proračun in naše finance.

Gospoda moja! Ni mi treba opozarjati, da so Slovenci in Hrvati pripadali tej nekdanji desnici in da so državi vedno dovoljevali ono, kar je potrebovala v dosego svojih materialnih in idealnih namenov ter za svojo notranjo in zunanjo moč.

Ako mi zastopniki štajarskih Slovencev in moj tovariš Spinčič iz Istre danes odstopimo od te tradicije, ki je bila utemeljena v zadržanju, da je proračun le državna potrebščina in da dovolitev istega ni zaupnica vladi, storimo to iz jako važnih vzrokov, in sicer, ker gojimo napram sedanji vladi globoko nezaupanje in smo z njeno vladno in upravno politiko jako nezadovoljni.

Zatrdim naj takaj danes, da je v tem oziru spodnjaštajarsko in hrvatsko ljudstvo z nami istih misli in istega dušnega razpoloženja. (Odobranje).

Gospoda moja! Ako se po tej kratki opazki zopet povrnem k razmišljanju proračuna, se ne mislim nikakor spuščati v teoretična premišljevanja o notranjem sestavu, o tehniških nedostatkih proračuna ali o splošni finančni vladni politiki, temveč se bodem omejil na to, da govorim o materialni vsebini proračuna in navedem le one točke, katere mi, kot zastopniku kmečkih občin in zastopniku slovenskega naroda kažejo proračun v takšni luči, ki odgovarja našim koristim poljedelstva in slovenskega ter hrvatskega naroda, v komaj zadostni, bi dejal, ali celo popolnoma nezadostni meri. (Pritrjevanje)

Tekom te generalne debate se je že toliko govorilo o željah, pritožbah in pospeševanju kmetijstva, da torej lahko opustim ponavljanja. Ob žalovati moram le, da se ravno na poljedelstvo v tem proračunu tako malo ozira, na ono panogo naravnega proizvodnje, ki ne le v državnem,

temveč tudi v gospodarskem življenju igra važno ulogo in je tudi najmočnejši nosilec davka. Lahko rečem, da je ravno pri tej panogi narodnega gospodarstva štedenje najmanj na mestu, zakaj to štedenje vpliva jako slabo na proračun sam. Po takem varčevanju bi bili prav izdatni dohodki proračuna skrajšani. Po drugi strani pa naj vlada ne pusti izpred oči, da so ravno izdatki za poljedelstvo prav skromni.

Z obžalovanjem moram konstatirati, da vlada onega z tako veliko večino sklenjenega zakona glede odprave mitnic, še dosedaj ni predložila v potrjenje, in da namerava to storiti le tedaj, ako ta visoka zbornica dovoli davek na vožne karte. Gospoda moja, tu imamo zopet opraviti z davkom, ki zadene najširše in najborejšje sloje prebivalstva. (Pritrjevanje). Menim, ako vlada tako nujno potrebuje novih dohodkov, da bi ustregla tej tako opravičeni zahtevi poljedelstva za odpravo mitnic, naj bi vlada z nadaljnjim zvišanjem progresije osebnega dohodnakega davka ali z uvedenjem davka na premoženje po uzoru, kakor na Pruskem že obstoja, ali s progresivnim davkom na dedščine skušala pokriti tako nastali primanjkljaj.

Ob tej priliki si dovoljujem omeniti — in to je unikum pri finančnem gospodarstvu avstrijskem — da imamo ravno, kar se davka na dedščino tiče, pravzaprav najnižji davek v Avstriji, dočim marširamo sicer, kar se davkov in pristojbin tiče v vsakem oziru spredaj.

(Dalje prihodnjé)

Državni proračun.

V poslanski zbornici je na dnevnem redu razprava o državnem proračunu. Dovoljevanje proračunov je najpomembnejša in najvažnejša pravica vsakega naroda, pri proračunu imajo zastopniki zapostavljenih narodov priliko obrazložiti narodove želje in pritožbe, pojasniti njegove potrebe in tudi krivice, ki se mu gode. In vendar ni bilo že pet let proračunske razprave, pet let se že ni državni zbor pečal s to važno zadevo, ker so divjali v parlamentu divji obstrukcijski boji in je vlada gospodarila s § 14 — proračuni in proračunskimi provizoriji.

In še sedaj je vlada delovala na to, da bi se proračunska debata skrajšala, prvič že zategadelj, ker ima pripravljenih že več drugih za konskih načrtov in važnih stvari, ki zahtevajo nujne rešitve, drugič ima pa vlada tudi slabo vest, zato se boji dolgih razprav, ko bodo imeli ljudski zastopniki priliko iznesti pritožbe narodove in ji klicati v spomin kako pristransko in krivično je večkrat postopala napram manjšim narodom, in da zato ne zasluži zaupanja.

Poslanci so se temu uprli že z ozirom na to, ker zadnje proračunske razprave že tako dolgo ni bilo. Opozarjajo pa tudi na to, da je zadnja proračunska debata pod Badenijem v avstrijski državni zbornici trajala od 5. dec. 1896 pa do 19. januarja 1897 in se je zvršila v 24 sejah. Ali ta je bila v primeri z onimi prejšnjimi let še jako kratka, zakaj nič navadnega ni bilo, ako je trajala ta debata po dva do tri mesece. Ni torej razloga, da bi bila letos krajša, temveč ravno nasprotno. Stranke so se sicer zedinile v to

čim, da je pri glavni razpravi govorilo le 30 govornikov, preostalo pa je še 32 podrobnih razprav, v katerih bi hoteli govoriti malone vsi poslanci, in sicer pri raznih poglavjih. Mnogi se trudijo, naj bi vsak poslanec govoril le 20 minut, ali mnogi so, ki si ne puste kratiti govora.

To dejstvo, da je poslanska zbornica pričela z razpravo o proračunu, proglašajo vladni krogi za zgodovinski dogodek v Avstriji, za začetek boljših razmer.

Toda še je veliko vprašanje, ali se je v parlamentu v resnici obrnilo na bolje. Pri vsaki priliki se lahko prepričamo, da vsaka iskra zaneti strasti in burne prizore v zbornici; vlada bi bila srečna, ako do Velike noči dobi rešen državni proračun, to pa je danes izključeno, četudi bo imela zbornica vsak dan sejo, včasih tudi zvečer, izvzemši soboto in nedeljo.

Razpravo je otvoril glavni poročevalec dr. Kathrein dne 19. t. m. Prvi govornik proti proračunu je bil Mladočeh dr. Gregor, ki je že star mož in govori le ob slovesnih prilikah, a tedaj s tem večjim ognjem. Izvajal je, da češki poslanci nikdar ne bodo podpirali vlade, ako ne poravnajo krivice z dne 17. oktobra 1899, ko so bile odpravljene jezikovne naredbe. Trda se godi kmetom in obrtnikom tudi na Češkem, toda tudi v nesreči in tedi ne bodo prodali svojega narodnega prepričanja. Nemci trdijo, da so oni državo vzdržujejo stranke in da valed tega morajo imeti vlado v rokah. L. 1866. pa se je pokazalo, kdo do zadnjega brani Avstrijo in njeno vladarsko hišo. Sramota pa mora obiti vsakega dostojnega človeka, če vidi in opazuje v zbornici dokaze nemške kulture. Zastopniki slovanskih narodov, ki so še vedno »divjaki« v nemških očeh, niso sramotili parlamenta pred zunanjim svetom, kakor so to storili zastopniki nemške kulture. Govornik je končal med viharim odobravanjem, da češki poslanci vladi ne zaupajo in da ne bodo glasovali za proračun.

Za njim je govorilo pri glavni razpravi še okrog 30 govornikov; Nemci so skoraj brez izjeme govorili za državni jezik, nekateri Slovani nastopali so z vso odločnostjo zoper njega, v imenu Poljakov je poslanec Jaworski delal ministrskemu predsedniku komplimente.

Kakor rečeno, zadnji proračun je dovolil avstrijski parlament leta 1896 za upravno leto 1897; pozneje si je vlada s § 14 sama dovoljevala proračun. Za letošnje leto si je vlada že 17. oktobra predložila proračun, in dne 8. novembra je odesek pričel svoje delo, katero je do vršil pred tremi tedni.

Državni troški za tekoče leto so proračunani na 1.685.117.944 kron, dohodki pa na 1.685.966.357 kron. Ako letošnji proračun primerjamo z onim za leto 1897, kažejo računi, da so se državni troški v petih letih pomnožili za 308.707.318 kron, dohodki pa za 307.873.067 K. Res je torej, da državni troški silno rastejo. V petih letih so se pomnožili za okroglih 308 milijonov kron. Najbolj so se pomnožili valed zboljšanja plač državnim uradnikom in uslužbencom ter častnikom. Pomnožilo se je tudi njihovo število. Povečali so se tudi troški za skupne državne potrebščine, ki se za tekoče leto proračunavajo na 263.479.377 kron; ti troški so se

v petih letih pomnožili za 25214617 kron. Pomnožili so se troški za notranjo državno upravo, za razna ministrstva, za državni dolg itd.

Proračunska razprava bo nedvomno zelo dolgo trajala; toda končno bo vlada le zadovoljna, saj se ji bo vse dovolilo in odobrilo.

Celjske in štajarske novice

(Višjesodnim svetnikom) imenovan je g. sod. svetnik Oto pl. Fladung v Celju za Celovec.

(Celjska gimnazija) O tem perečem vprašanju je priobčil državni poslanec vitez Berks v „Süddeutsche Presse“ daljši članek, v katerem najprej omeni, da so za Stürgkhovo resolucijo glasovali vsi Nemci, proti pa vsi Slovani. To strogo ločanje v dva narodna tabora naj bi bilo vladi v resen opomin, da bi nastal v slučaju, ako bi hotela vlada odstraniti kak naš zavod, ki se je izkazal dobrim in nikjer ne škoduje, vihar vseh slovanskih strank! Ker bi ta ne bila več v zaščito narodom. Nadalje pravi g. Berks, da v celjskem vprašanju slovenski poslanci ne odnehajo niti za las in da so v popolnem soglasju med seboj. Vse govornice o kakih nameranih kompromisih so neutemeljene; o tem vprašanju ga ni kompromisa!

(Rokovnjači.) Menimo, da je čisto odveč delati kakšno posebno reklamo za predstavo „Rokovnjačev“, ker je ta igra že itak na tako dober glas po svojem zabavnem in interesantnem dejanju, povzetem iz časa, ko so pri nas gospodarili Francozi in so se skrivali po temnih gozdih in nepristopnih gorah Gorenjske roparji, takozvani rokovnjači. Za igro se delajo velike priprave, da bude inscenacija res v čast našemu „Pevskemu društvu“. Upamo, da slavno občinstvo gledališko dvorano v nedeljo popolnoma zasede, da se tedaj zbere vse, kar ljubi naš jezik in gori za naš napredek.

(„Celjsko pevsko društvo“) priredi v nedeljo, dne 9. marca t. l. v dvorani „Narodnega doma“ v Celju narodno igro „Rokovnjači“ s petjem v 5 dejanjih. Po Jurčič-Kersnikovem romanu dramaturg Fr. Govekar. Godbo zložil V. Parma. 1. dejanje: Pred sramotnim kamnom. 2. dejanje: Sanje o Torkliji. 3. dejanje: Izdajalec. Sprememba. Pri Hudmanovi Jeri. 4. dejanje: Dan osvete. 5. dejanje: Na pragu sreče. Pri predstavi sodeluje celjska narodna godba. Blagajnica se odpre točno ob 6. uri. Začetek točno ob 7. uri. Vstopnina: Sedeži v parterju 1. in 2. vrste K 3.— 3. do 7. vrste K 1-80, 8. do 16. vrste K 1-20. Sedeži na balkonu K 1-20. Stojišče K —80; dijaki, vojniki do narednika in redni udje „Ljudek“ podp. društva K —40. Vstopnice ima v predprodaji trgovina Dragotin Hribarja.

(Čast zavednemu obrtniku) S zadovoljstvom in odkritim veseljem beležimo, da si je dal narodni čevljar g. Martin Kolšek nad svojo delavnico na Ljubljanski cesti napraviti samoslovenski napis. To je v Celju res nekaj izrednega, saj pri večini naših obrtnikov in trgovcev se sveti nad njihovimi prodajalnici le nemški napis, in ni torej čudno, ako se ti morda pritožujejo, da jih Slovenci ne podpirajo zadostno. Saj marsikdo niti ne ve, da so našli Vsa čast pa gre v tem oziru g. Kolšek; zaradi samoslovenskega napisa se mu je že grozilo, gotovo valed terorizma od višje, mestne oblasti, da se mu odpove prostor kjer ima delavnico. Priporočamo ga narodnemu zavednemu občinstvu!

(Prodaja poslopja okrožnega sodišča) je bila na dnevnem redu zadnje občinske seje. Zadeva pa se je obravnavala tajno, znamenje, da imajo mestni očetje pri tem posebne — srčne želje.

(Porotne obravnave) so se začele v ponedeljek, dne 3. t. m. v Celju. Prvi dan sta prišla v razpravo slučaj: K. Apoteker radi uboja in F. Tratenšek radi požiga.

(Celjska klavnica) je šele sedaj prav začela vznemirjati mestne očete. Sicer se v pretečenem letu ni nič manj klalo kot prejšnja leta, lepe račune jim je le prekrizala lanska zima. Kar po vrsti so častitljivi možje proklinjali lanski mrz, ki je dal mesarjem in gostilničarjem dovolj ledu. Valed tega so prodali v klavnici 12.000 kosov ledu manj, kar jim je vzelo dobička za celih 3000 kron. Maščevali pa se valed tega ne bodo nad zimo, temuč nad —

mesarji. Vkljub odločnemu protestu dveh občin skih svetnikov — mesarjev Payerja in Skoberneta so sprejeli sklep, da se zvišajo klavne pristojbine pri goveji živini od 2 na 4 K. Z zaostro so konstatovali, da se pri sedanjih dohodkih niti obresti klavnice ne pokrijejo, temuč bodo imeli v najugodnejšem slučaju 6000 kron na leto zgube. Vkljub temu pa bodo i nadalje vztrajali mestni očetje pri svoji trdovratnosti.

(Savinja) je minoli teden močno narastla valed taljenja snega v planinah. Na nekaterih mestih je prestopila obrežje. Tudi Voglajna se je razlila iz struge.

(Državna cesta od Vojnika do Celja), oziroma tudi od Celja do Žalca je najbolj zane-marjena proga državnih cest. Celo mestnim celjskim očetom je tako zanemarjenje preveč, ter so v svoji seji sklenili tozadevno resolucijo. Brezševilne kotanje na tej cesti so naravnost nevarne za varnost ljudi in živine. — Tudi okrajni zastop celjski hoče v prihodnji seji govoriti o tej zadevi.

(Imenovanje.) Sodna pristava sta postala gg. avskultanta dr. Pavel Klemenčič za Ljutomer in dr. Rihard Čeh za Šoštanj.

(Gornjegrajski okraj) še po trtni uši ni okužen, pač pa je sumljiv. Kakor je tedaj postavno prepovedano iz tega okraja izvažati trte v neokužene kraje, tako se tudi trte iz okuženih krajev tja pošiljati ne smejo. Med posameznimi občinami tega okraja pa je promet s trtami dovoljen. Da se pa smejo trte dobivati iz neokuženih trtic, pa je samo po sebi umevno.

(Politično zborovanje) se je vršilo 23. m. m. v Poljčanah. Ker nam je bilo o tem shodu obljubljeno originalno poročilo, zato nismo poročali o tem shodu do danes ničesar; ker pa isto ni došlo, se omejemo v kratkem samo na glavne točke dnevnega reda. Na shodu je govoril poslanec prof. Robič o celjskem vprašanju in je bil sprejet naslednji sklep: „Državnim poslancem se naroča obstrukcija, ako bi nastala nevarnost za slovensko gimnazijo v Celju; g. Morsey-u se izraža nezaupanje in ogorčenje, ker je glasoval proti koristim svojih slovenskih volilcev; vladi se izreka zahteva, da se trgovinska pogodba z Italijo ne obnovi.“ Na shodu je govoril deželni poslanec dr. Rosina o kmetijskih zadrugah, g. Fr. Mlakar o vinski kupčiji in g. M. Medved o občinskih volitvah, ki se bodo kmalu vršile v Poljčanah.

(V Sp. Polskavi) imajo požarno brambo z nemško komando, zato je gotovo, da so vsi njeni člani prav vroči „Teutoni“. Da bi bilo to društvo še bolj imenitno in še bolj nemško, so možje izvolili častnim članom krčmarja na pragarakem kolodvoru. No, no, to ni bilo ravno neumno; novi častni član menda ne bo toliko umazan, da ne bi vedel, kaj se zdej spodobiti!

(Sr. Vid pri Ptuj.) Dne 17. decembra m. l. vršile so se volitve občinskega odbora in bili izvoljeni samo odlični Slovenci. A posilnemška stranka je vložila proti volitvi, katero je vodil c. kr. komisar, rekurz, a so imenitno propadli. Volitev občinskega predstojnika vršila se bode prihodnji teden.

(Vožna pošta) se je uvedla s 1. marcem t. l. med Ptujem in Juršincami, in sicer bo vozila vsaki dan namesto dosedanje peš pošte. — Z istim dnem je začela voziti tudi pošta med St. Andražem v Slov. gor. in Ptujem.

(Iz Hoč pri Mariboru) Prva pošiljatev strupenih kač in sicer sedem modrasov je došlo te dni v Gradec iz Hoč. Našli so vseh sedem kač skrpaj pri rigolanju vinograda. Pošiljatelj dobi valed razpisa dež odbora nagrade 21 K.

(Opustitev mešanih vlakov.) Južna železnica opusti še v teku t. l. dosedanja mešana vlaka med Mariborom in Ljubljano šte. 100 in 101. Na mesto teh se upeljeta dva poštna vlaka, ki bodeta odhajala iz Maribora ozir. Ljubljane ob istem času, kakor sedaj mešanca, a na svoj cilj bodeta seveda mnogo preje dospela.

(Pri nadomestilni deželnozborski volitvi) za okraja Gröbmung-Idring je bil izvoljen dne 27. t. m. konservativni kandidat J. Feichter. Dosedaj je imela ta mandat stranka „banernbündlerjev“.

(Proti novi železnici Kirchberg-Marija Celj-Hipolit) se je začela močna struja v kapitalističnih nemških krogih, češ, da bi se s tem

ubila železnica Kapfenberg Au Seewiesen ter da sploh ni v interesu Štajarske, ako bi se odvajal promet po novi železnici na Nižje Avstrijsko. Dežela Štajarska je bila avočasno že na pol obljubila v ta namen 700 000 K.

(Iz Gradca) G. dr. Matija Hočevar, bivši sekundar na deželni bolnici v Ljubljani, je sprejet na univerzitetni kliniki za ženske bolezni in po rodništvu g. prof. pl. Rothborna v Gradcu, da se priuči vsemu, kar zadeva tudi to stroko.

(Socijalni demokratje v Gradcu) so imeli v sredo shod v „Aninih dvoranah“. Na shodu je govoril o tržaških dogodkih dr. Schacherl. Navzočih je bilo 1800 oseb. Po shodu je množica demonstrirala po ulicah. Na čelu so hodili laški vseučiliščniki, ki so peli Garibaldi-jevo pesem.

(Vrhunec nesramnosti!) Omenili smo že svoječasno, da je izdal „pedagog“ Meierl „Navod za pripravo učiteljem pri-punku domoznanstva“. Ta brošura kaže ne le skrajne nevednosti temuč tudi cele nesramnosti napram Slovincem. Tukaj se med drugim trdi, da so Slovenci narod samih blapcev in dekel, ki še vedno govore neki (?) Nemcem neumljivi jezik (!!) se hranijo samo z ajdovimi in koruznimi žganci. Upali smo, da se deželna naučna uprava oglasi proti tako nesramnemu pamfletu, ki bi naj bil namenjen poučnim namenom. Toda baš nasprotno se je zgodilo. Deželni šolski svet štajarski je z odlokom z dne 3. oktobra 1901 priporočil okrajnim šolskim svetom tudi na Spod. Štajarskem, naj kupujejo omenjeno brošuro za svoje in učiteljske knjižnice, a isto so storili tudi okrajni šolski sveti na krajne šolske svete glede njihovih knjižnic. Ali res ni pomoči proti tolikemu javnemu zasramovanju naše narodnosti!

(O nemških akademikih v Gradcu) je na pisal znani nemški pisatelj Rosegger ostro ob-sodbo, ki je tolikanj bolj pomenljiva, ker jo je napisal Nemeo, seveda treznomislec Nemeo. Objavil je to svoje mnenje o nemških „burših“ v „New-Yorker Journalu“; tako daleč je moral iti pisatelj, da je mogel povedati istino. Rosegger piše med drugim: „Nedavno so bili v Gradcu pri belem dnevu na cesti napadeni dijaki, ki so šli mirno svojo pot. Toda ne morebiti od kakšnih pijanih delavcev, temveč od dijakov in sicer od kolegov istega vseučilišča. Napadalec je bilo več sto, napadenih pa šest, osem dijakov. Povali so jih na najostudnejši način, jim trgali trakove in čepice ter jih tepli s pestmi in palicami. In zakaj vse to? Ker onih šest dijakov ni pripadalo istemu društvu, in so bili družega mišljenja. Ni še dolgo temu, ko sem videl v Gradcu v Gosposki ulici nekoga, ki se tudi prišteva k omikani mladeži, mimoidočemu duhovniku zabrusiti v obraz: „Pfaff verfluchter.“ Duhovnik je za hip postal, pogledal za junakom, potem pa odšel z glavo zmajevaje svojo pot. Kakšnega neljubega jim častnika tako nahruliti ti junaki modro opuste, ali duhovnika, zakaj ne? Saj ta ne stori ničesar.“ — To je pač lepa karakteristika nemške akademične mladeži.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) Cesar je imenoval deželno-sodne svetnike g. G. Schneditza in dr. A. Ferjančiča v Ljubljani ter A. Fohna v Mariboru višjesodnim svetnikom v Ljubljani.

(Notarjem v Črnomlju) je imenovan gosp. dr. Guštin.

(Veliko nemško slavnost v Ljubljani) pripravljajo Nemci za prihodnje Binkošti. Filarmonično društvo bo praznovalo 200letnico. Povabljeni bodo Nemci od raznih strani, naj takrat prihitijo v Ljubljano.

(Nova slovenska drama.) G. dr. Fr. Detela, gimnazijski ravnatelj v Rudolfovem je napisal veseloigro „Učenjak“, ki se je predstavljala v četrtak v ljubljanskem gledališču. Kritiki pravijo, da je igra lepo uspela. Pisatelj je skušal v igri persiflirati učenjaško pretiranost, ki je gotovo smešna.

(Zadruga izdelovalcev sodovica) se anuje v Ljubljani in sicer bode ustanovljena za celo Kranjsko. Ustanovni shod bode 23. marca t. l.

(Mlekarna v St. Jakobu v Rožu) na Ko-roškem je lansko leto od 78 udev dobila 90437

litrov mleka in je izplačala zanje 8139-97 kron. Mlekarna je imela sicer izgube 800 kron, ker je tudi med popravljanjem vodovoda in mlekarničnih prostorov izdelovala sir, in se ji je ta pokvaril. Če ne pride kakšna nesreča, bo v enem letu vsa izguba povrnjena.

(„Schulverein“ na Koroškem) je v zadnjih štirih letih za plemenčevanje koroških Slovencev izdal 65.754 kron. Iz Koroške je dobil v teh letih vsega skupaj 26.566 krou; izdal je torej znatno več nego je dobil.

(Tržaški deželni zbor) se snide baje dne 20. marca b kratkemu zasedanju.

(Izjemno stanje v Trstu) še vedno ni odpravljeno, ker vlada še ne more konstatirati popolnega pomirjenja; kakor se je izjavil Körber v odseku za preiskavo tržaških dogodkov.

(Še ena žrtev tržaških dogodkov) Pri revolti v Trstu je bil ranjen v noge 26letni Anton Mrak, ki je te dni v tržaški bolnišnici umrl. Pogreb se je vršil po noči ob 11. uri, voz, ki je peljal truplo nesrečnega mladeniča na pokopališče, je bil obkoljen od policajev in žandarjev.

(Novo kopališče v Opatiji.) Društvo, ki ima upravo zdravilišnih zavodov v Opatiji, je sklenilo, da še letos prične graditi novo kopališče z vsemi modernimi potrebami. Kopališče bo stalo kakih 400.000 kron.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) za Istro je tovarna za družbene vžigalice doposlala te dni 2154 kron kot čisti dobiček za dobo od 1. julija do 31. decembra l. 1901.

Prošnja.

Dne 1. aprila 1899. umrl je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu tovariš Alojzij Krivec, takrat učitelj na Hajdini pri Ptuj in bil na centralnem pokopališču graškem pokopan. Mala zapuščina njegova niti ni zadostala, da bi se bili poravnali pogrebni stroški, katere poplačuje v obrokih pokojnikov v Gradcu živeči brat — rokodelc, kateremu pa se je tudi dokaj boriti za vsakdanji kruh. Ni se mogla torej izpolniti pokojnikova vroča želja, naj bi se mu postavil stanu primeren kamenit nagrobni spomenik. Samo lesen in črno popleskan križec kaže mesto, kjer počiva od zemskoga truda in spi večno spanje učitelj — trpin. A borni ta spomenik ne bode mogel dalje časa kljubovati vremenskim neizvedam in bode kmalu sprnel. Zategadelj je podpisano učiteljsko društvo pri svojem zborovanju dne 5. decembra 1901 sklenilo skrbeti za to, da se postavi pokojniku, kateremu ni bilo dano, da bi počival v zemlji domači, katero je iskreno ljubil, na tujih tleh učiteljskemu stanu dostojno, kamenit nagrobni spomenik in poverilo tovariša gosp. Fr. Podobnika, nadučitelja na Hajdini s pobiranjem dotičnih prispevkov.

Podpisano učiteljsko društvo se torej obrača do vseh učiteljskih društev, častitih gospic tovarišic, gospodov tovarišev ter drugih prijateljev in znancev pokojnikovih na Sp. Štajarskem z vpljučno prošnjo, naj blagovolijo prispevati, da se pokojnemu tovarišu v kratkem postavi primeren nagrobni spomenik. Prispevki blagovolijo naj se pošiljati g. Fr. Podobniku, nadučitelju na Hajdini pri Ptuj, kateri bode vse prispevke in imena dariteljev svojedobno objavil v „Učiteljskem tovarišu“ in „Domovini“.

Vsak, tudi najmanjši znesek se hvaležno sprejme.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj.

Sv. Lovrenc na Dr. polju, dne 22. februarja 1902.

Fr. Šorn A. Bučar

t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Politični pregled.

(Državni zbor) Dne 27. febr. je bila razprava o dispozicijskem zakladu. Poslanec Žitnik je govoril ostro proti vladi z ozirom na celjsko gimnazijsko vprašanje in politično upravo sploh. Naglašal je da Slovenci ne morejo glasovati za dispozicijski zaklad, ker bi s tem vladi izrekli neomejeno zaupanje. Tega pa slov. poslanci ne morejo storiti, ker je javna tajnost, da je bilo previdno dogovorjeno, naj se nemškimi strankam žrtvuje celjska nižja gimnazija. Ko je ministrski predsednik ravno pred glasovanjem za celjsko

gimnazijsko v odseku skušal siliti vladne namere v najugodnejši luči za vse stranke in naglašal lojalnost vlade na vse strani, takrat naš h zahtev glede Celja ni branil. Rekel je, naj se iz vrši sporazumjenje med vsemi narodi; zakaj pa ne tudi med Slovenci? Doslej ni vlada pokazala niti z najmanjšim dejanjem, da hoče ustreči najponižnejši želji slovenskega naroda. Vlada ravna z jugoslovanskim ljudstvom tako, da ji to ne more nikakor izkazovati zaupanja. — Za njim so govorili drugi poslanci, in ministrski predsednik, ki je odgovarjal dosedanjim govornikom. Pri glasovanju je bil dispozicijski zaklad sprejet. Proti so glasovali Jugoslovani razun dveh poslancev, večina Čehov, Italijani, Vsenemci in socijalni demokratje. Mnogo poslancev se glasovanja ni udeležilo. V petek, dne 28. februarja je poslanska zbornica najprej razpravljala o nujnem predlogu socijalnih demokratov, naj vlada tekom osmih dni predloži že davno obljubljeno preosnovo tiskovnega zakona. Körber je izjavil, da ima vlada namen predložiti načrt take preosnove, da pa roka ne more določiti. Stavljeni predlog je bil odklonjen, na kar se je nadaljevala drobna razprava o proračunu. Govoril je poslanec Biankini o dualizmu in razmerju hrvaških dežel do države. — Vseh nadrobni razprav je še 28, za katere so po dogovoru načelnikov določili 300 govornikov, od teh jih pride na slov. hrvatski klub devet.

(Zaradi odprave mitnic) se vrše nova pogajanja med vlado in strankami. Vlada se brani opustiti mitnice, dokler ne ve za nadomestilo tozadevnim dohodkom.

(Sladkorno vprašanje) je sedaj menda rešeno. Bruseljska konferenca je sklenila odstraniti vse premije in znižati z prvim septembrom 1903 carino na 6 frankov. Ta sklep je velik poraz za avstrijsko sladkorno industrijo. Čim je došlo obvestilo o tem sklepu, se je takoj šel ministrski svet na sejo.

(Češko-francosko prijateljstvo.) Na slavo stoletnice rojstva Viktorja Hugo — slavnega pesnika francoskega — je odšlo minoli teden v Pariz tudi posebno odposlanstvo praškega mesta z županom dr. Srbom na čelu. Sprejem, ki so ga Čehom priredili v Parizu, je bil neopisno pri srčen; kjer so se Čehi prikazali, jih je pozdravljalo občinstvo viharno in celo v češkem jeziku z „Nazdar“ klicili. Zadnja leta se je že večkrat pokazalo to prijateljstvo v najlepši luči. Francozi so zadnja leta pogosto prihajali v Prago, Čehi pa na Francosko, simpatije so naraščale in se razširile končno do največje prijaznosti. Francozje so spoznali veliko važnost prijateljstva s Čehi, saj je Bismarck svoj čas rekel: „Kdor je gospodar Češki, bo gospodar Evropi!“ Zvezo med tema dvema narodoma pa ne smejo prezirati niti avstrijski diplomati, temveč daje razmerje med Čehi in Francozi solidarno podlagu skupnosti potreb med Avstrijo in Francijo.

(Na Francoskem) nameravajo uvesti dveletno vojaško službo. Vlada se v svoji predlogi na državni zbor strinja s tem, nikakor pa ne z drugimi nasveti, da bi se dovolilo še več olajšav, ker bi se itak zmanjšalo število vojaštva za 210.000 mož. Francoski državni primanjkljaj za leto 1901 znaša 175 milijonov.

(V Italiji) je bila pred desetimi dnevi največja nevarnost, da se vname meščanska vojna in revolucija v vsem kraljestvu. Železničarji so sklenili splošen štrajk, ki bi bil ustavil ves promet v državi. Nižji sloji bi bili zašli v največjo bedo, in začeli bi se izgrede, ropi in umori. Vlada je to preprečila s tem, da je postavila železničarje pod vojaške zakone in poklicala rezervnike pod orožje.

(Nemčija.) Splošno se sodi, da je nemška carinska predloga pokopana. Pruska vlada bo najbrže umaknila znani carinski tarif, ker nima prav nobene nade, da bi bil sprejet.

(Vojna v Južni Afriki) Oideki Burov krožijo neprestano po vsi Kaplandiji, Oranju in Transvaalu ter znajo povsod krotiti angleške čete. Decembra in januarja se je vršilo 600 bitk, in ni skoro misliti nato, da bi Angleži užugali Bure. Te dni pa so, ako je verjeti angleškim poročilom, Angleži dosegli veliko zmago pri Harrismythu. Vodja Burov je bil Dawet. Angleži so vjeli 16 burških častnikov in 450 mož, koliko

je bilo Burov ubitih, se še ne ve. Vrb tega so zasačili 2000 konj, 28.000 glav govedi, 60.000 koz, 200 vozov, 600 pušk in 50.000 patron. Med vjetimi je tudi Dawetov sin.

Razne stvari.

(Delavka podedovala milijone.) Revna delavka Ehrenberg v Stotterbecku pri Honefu je podedovala po svoji sestri v Parizu pet milijonov mark.

(„Saj si moj oče!“) Hanovranski višji gozdar Hammerstein je imel 21 otrok. Da srečni oče ni mogel pravilno razločevati vseh svojih otrok, je še najmanj čudno, tudi njihova imena je čestokrat pozabljaj ali zamenjavaj. Nekega dne pa je našel na cesti po blatu brskati šestletnega dečka v umazani obliki. V pravični jezi ga je pošteno okregal, toda kako je bil prenečen, ko mu na ogoro vprašanje: „Kako pa ti je ime, ti umazanec“, odgovori mali: „Saj si moj papa! Ali me ne poznaš?“ Pri tolikem blagoslovu ni čudno, da so našli nedavno pri neki rodbinski slavnosti 66 moških Hammersteinov.

(Godba kot zdravilo.) Bolnišnica v mestu St. Louis je prva, ki se je spomnila, rabiti godbo kot zdravilo. Zbolel je Louis Coleman ter v boleznih znoel. Ko je dobil v roke sekuro, razbil je pohištvo ter hotel strežnike in sobolnike pobiti. Ko so močnega moža z vso silo razorožili, privezali so ga k postelji, kjer je dalje razsajal. Vsa pomirljiva sredstva so bila zaman, tako da so poskusili končno zdravnik z godbo vplivati. Neki strežaj je prinesel gosli ter igral sanjarski valček. Med milobnimi zvoki se je Coleman polagoma pomiril ter končno trdno zaspal. Ko se je zbudil je bil miren ter se počutil mnogo boljšega.

(Vas beračev) je v ruskem okraju Kostroma v bližju okrožnega mesta Makarjev. Vsa vas se preživi od beračenja po mestu in po deželi. Štirikrat do petkrat zapuste prebivalci vas ter se razkrupe na vse vetrove — beračiti. Celó matere in dojenči se podajo na pot. Ta „kupčijska potovanja“ trajajo navadno dva do tri tedne. Dolgov nimajo posestniki v tej vasi nič.

(Kako visoko v zrak je mogoče iti z zrakoplovom.) Zrakoplovca meteorološkega zavoda v Berlinu, Berson in dr. Süring sta se dvignila minulo leto z zrakoplovom 10.300 m nad zemeljsko površino. Napolnjen je bil zrakoplov z 8400 kubičnih metrov plina. Do višine 9000 m je šlo dobro, od tam naprej jelo jima je prihajati slabo ter le z naporom sta se vzdržala po konci. V višini 10.250 m jeli so se mešati tudi meteorološki instrumenti, katere sta vzela seboj za preiskovanje. Ko je eden izmed obeh zrakoplovcev padel v nezavest, odpril je drugi ventil, da se je zrakoplov jel pomikati proti zemlji. Med tem ko je zrakoplov drvil proti zemlji, sta bila nezavedna ter sta se le v oddaljenosti 5000 m od zemlje prišla k zavesti. Nabrata sta na tej poti mnogo zanimivih študij, ki olajšajo meteorološkim učenjakom brezdvomno marsikako preiskovanje.

(O velikosti New-Yorka) si je možno napraviti nekako površno sliko, ako navedemo naslednje številke: Celó mestno ozemlje meri 930 kvadratnih km, t. j. skoro deseti del cele Kranske, prebivalstva pa šteje mesto okroglo štiri milijone. Dolgost mestnih železnic newjorških znaša 1900, tlakovanih cest pa 145 km. Leta 1898 je šlo mesto 130.000 hiš s stanovanji, 37.000 trgovinskih hiš, a le 438 gostlin. Cerkva imajo ondi 1100, šol 350 s 7464 učitelji in blizu 203.000 učenci. Bolniš, biralnic in enakih zavodov imajo v Nowem-Yorku 264, postnih uradov 90 ter 44 pokopališč. Mestnih uradnikov je tam skoro toliko, kakor v Ljubljani vsega prebivalstva namreč 33.113. stražnikov pa le 6889 in 2167 ognjegascov. Letnih dohodkov ima mesto okroglo 2600 milijonov dolarjev, dolga pa 170 milijonov dolarjev.

Loterijske številke.

Gradec dne 1. marca 1902: 18, 85, 32, 52, 45.
Dunaj 14, 16, 39, 6, 61.

Posojilnica v Slovenski Bistrici

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
vabi vse p. n. ude na

redni občni zbor

Ki se boče vršil

v torek, 18. marca t. l., ob 2. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva o letnem računu.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1901.
4. Posvetovanje o porabi čistega dobička.
5. Dopolnilna volitev nadzorstva.
6. Razni predlogi.

Načelstvo.

(96)

POSLANO.

Nemški list, namenjen celjskim „Pangermanom“ in njihovim maloštevilnim, po deželi raztrošenim somišljenikom, napel je v 11. številki tega leta vse svoje moči, da bi mene ogrdil v obeh svojih častilcev. Jezi ga, da je večina brežiškega okrajnega zastopa slovenska, in da sem jaz načelnikov namestnik, katere časti sem postal deležen le po izvolitvi svojih narodnih somišljenikov.

Nasprotovale bi moji časti, ako bi se hotel s takšnimi lističi spuščati v polemiko ali celo vpsolati popravek. Svojim somišljenikom pa, katerim je na kakoršen koli način prišla morebiti dotična številka v roke in ki so citali članek: „Der Fall Levak“, povem za sedaj le toliko, da je taisti od začetka do konca izmišljen. Da je bil na moj predlog g. dr. H. — tudi steber nemštva v Brežicah — pri kazenski obravnavi dne 30. prosinca zaradi prestopka proti varnosti časti obsojen v denarno globo 50 K, to se seveda niti z besedico ne omeni.

Ni res, da sem bil v Ljubljani kaznovan. Od nasprotne strani, oz. od zagovornika predložena izkaznica nasprotuje sodnim pisom; sicer bode pa disciplinarna preiskava dognala, kako da se je mogel tak neresničen spis izdati.

Dalje ni res, da sem pri bivšem trgovcu Tiberju kedaj izvršil kako kaznjivo dejanje. Zadnje besedo si pridržim do konca kazenske obravnave.

Laž je, da bi bil jaz pri Nemcih iskal miloščine; istina je le, da sem bil večkrat povabljen v nemške roditelje, ker svoječasnno še ni vladalo tako narodno nasprotstvo kot sedaj.

Končno tudi ni res, da je moja soproga bila Nemka, ker ista je rojena Hrvatica.

Predlog, da me naj njegovo Veličanstvo potrdi kot načelnikovega namestnika okrajnega zastopa, bil je gotovo stavljen zaradi tega, ker po zna g. okrajni glavar skorj prilično 18 let moje delovanje v javnosti in pač ni imel povišja, da ne bi mene priporočal.

Tudi okrajni glavar g. Julij pl. Vistarini prišel je pri imenovanem lističu v nemilost, kar je pripisovati tej okolnosti, da je o priiki zadnjih volitev za okrajni zastop vkljub vsem naporom naših nasprotnikov pravilno postopal.

Zanj veljajo besede: „Varuj me Bog mojih prijateljev, sovražnikov se lahko sam ubranim“.

Andrej Levak

posestnik in načelnika namestnik okrajnega zastopa v Brežicah.

(99) 3-1

Lepo posestvo

p. d. Svečko v občini Legen, pol ure od mesta Slovenjgradec, obstoječe iz hiše s tremi sobami, gospodarskim poslopjem, z domačim mlinom, kateri je tik poslopja, isto kolo goni tudi mlatilni in rezalni stroj na skednu, stavbe so vse zidane. Posestvo obsega 41 orailov 606 □ sežnjev njiv, travnikov in gozda, tudi se še lahko za 1500 kron lesa izseka, travnik se radi napela. vanja vode 3krat v letu kosi. Posestvo se radi rodbinskih razmer prodaja za 8500 kron, od katerih lahko 4800 vkliženih ostane. — Več pove Anton Robin v Podgorju pri Slov. Gradcu.

V najem

se odda pod jako ugodnimi pogoji

= gostilna =

sredi trga pri železnici, v kateri se toči tudi žganje in kjer se nahajajo vsi c. kr. uradi in več tovarn

(97) 2-1

Naslov pove upravnišvo „Domovina“.

Stanovanje

(100) 2-1

jako prostorno in lepo, primerno za krova, črevljara ali mizarja, se od 1. maja odda za mesečno šest kron. V isti hiši je prodaja mešanega blaga in je tik ceste, cerkve in šole. Mestna obrt se je v istem stanovanju že nad 10 let prav dobro obnesla. Več pove IVAN ROGINA v Podgorju pri Slovenskem.

Sadjereja

ima bodočnost!

V. VERŠEC, sadjerejska in vinorejska šola na Bizeljskem pri Brežicah, Štajarsko

— priporoča —

svoje ogromno velike, pristne zaloge vseh mogućih priporočila vrednih sadnih vrst, pošlatnjem hitro in pristno silivka po najnižjih cenah.

!!!!!! Vsak ljubitelj naj si naroči cenike!!!!!!

(104) 4-1

Lastnik in tisk D. Hribarja v Celju.

Trgovski pomočnik

se sprejme kot prva moč pri trdki Julij Žigan, (101) 2-1 Pilzela v Savinski dolini.

2000 parket tabel

5 različnih vrst ima naprodaj Franc Benkovič, veleposesnik v Bagovnici p. (102) 3-1 Trojana.

Pekarski učenec

se sprejme takoj pri Anton Rössnerju v Braslovčah (63) 3-2

Učenec

ki je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo, se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom pri Ivan Kolečnik-ovi naslednici na Črni gori pri Ptaju. (91) 3-1

SENO

v večjih količinah in dobre kakovosti kupuje trdka Bela Pollak i Rendeli v Zagrebu (94) 2-1 kamor je nasloviti event. ponudbe.

Sadna drevesca

(p e v č e k e)

bruške in jablane, prodaja ceno gospod T. Grah na Ponikvi ob južni železnici. (95) 4-1

Učenca

poštenih staršev, ki ima veselje do svečarstva in medicinarstva, sprejme takoj v uk Lovro Pokorny, svečar v Celju, Gledališke ulice (67) 3-2 štev. 3.

Proda se

pod roko za 15000 kron v sredi konjiškega trga enonadstropna hiša pripravna za vsako obrt.

Zdaj je v enem delu hiše trgovec, ki pa ima še 4 leta vknjiženo najemno pravico.

Povpraša se naj direktno pri Franc Fuhrmannu, posestniku in mizarju v Konjicah. (90) 3-1

Učenec

z zadostno šolsko izobrazbo, iz dobre hiše in poštenih staršev, ki je čvrst in zdrav, sprejme se takoj v uk v trgovini mešanega blaga J. Löschnigga v Šmarji pri Jelšah.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Tomaževa žlindra — najizvrstnejši gnoj za polja, njive in vinograde.

Velika izber železnih peči in travniških bran!

Cenejše kakor povsod

*** kupite

v * čez sto let * v isti hiši se nahajajoči trgovini klobukov

Kristijana Wolf

Celje, Kolodvorske ulice Bahnhofgasse št. 6.

Ustanovil I. WOLF leta 1798.

Klobuki in čepice

najfinejše kakovosti od

✕ prvih trdtk. ✕

(103) 5-1

Udgo formi tisknik in izdelatelj Adolf Litensky.